

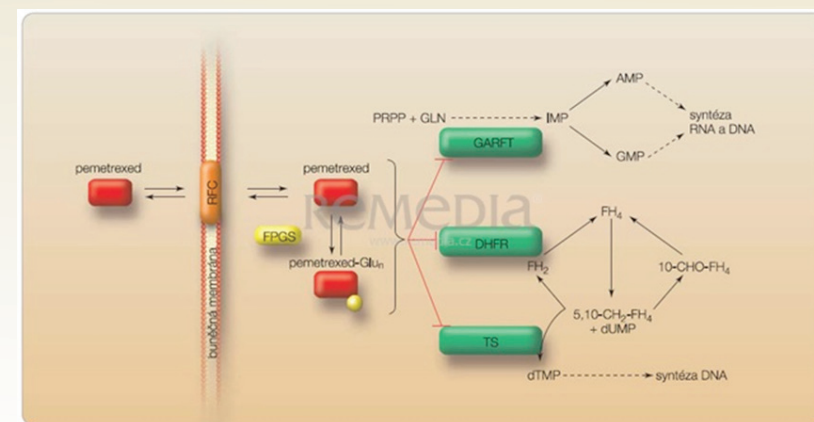
מידע על טיפול ב- Alimta (Pemetrexed)

! חשוב
לדעת

רקע

Alimta היא תרופה כימותרפית הניתנת כטיפול בסוגים מסוימים של מחלת סרטן, בעיקר כטיפול במזותליומה מתקדמת של הריאה (גידול סרטני בקרום העוטף את הריאה ואת דופן החזה) וכטיפול בסרטן ריאות מתקדם וגרורתי מסוג תאים לא קטנים (NSCLC - Non Small Cell Lung Carcinoma) מסוג Large Cells.

מנגנון הפעולה

תרופה מקבוצת האנטיפולאטים בעלת מנגנון פעולה ייחודי ורב מוקדי החוסמת שלושה אינזימים שונים החשובים בתהליך חלוקת התא וגורם לפגיעה בסינתזת החלבונים ליצירת ה-DNA. האינזימים המעורבים משתתפים במטבוליזם של חומצה פולית ולכן נדרש לקחת חומצה פולית בתקופת הטיפול (ראה עמ' 4).

כיצד ניתנת התרופה ?

Alimta ניתנת אחת ל-3 שבועות בעירוי לוריד. משך העירוי הינו 10 דק' וניתן במספר מחזורי טיפול, אחת ל-3 שבועות. מספרי הטיפולים תלויים בסוג ובהיקף הגידול הסרטני. אלימטה ניתנת לעיתים בשילוב תרופות כימותרפיות אחרות.

שילוב של Alimta עם תרופות כימותרפיות

Alimta ניתנת לרוב בשילוב עם תרופה כימותרפית העשויה לגרום לתופעות לוואי נוספות. Alimta יכולה להנתן בשילוב של: Cisplatin / Carboplatin / Erlotinib (טרסיבה) או אחר. האחות האונקולוגית תציין עבורך בחוברת זו תסמינים הדורשים השגחה ומעקב בהתאם לצורך.

התווית נגד לשימוש ב-Alimta

- ▼ ילדים מתחת לגיל 18.
- ▼ רגישות לאחד מהחומרים הפעילים של התרופה.
- ▼ אי ספיקת כליות (CCT מתחת ל-45).
- ▼ הריון (מחשש למק לעובר).

הכנה לטיפול

לפני כל טיפול ב-Alimta תידרש הכנה מיוחדת:

- ▼ **חומצה פולית** - תרופה הניתנת בטבליה, כל יום, משבוע לפני תחילת הטיפול הכימי ועד שלושה שבועות לאחר סיום הטיפול. בזמן הטיפול ב-Alimta חשוב מאד לא לעשות שימוש בתוספות חומצה פולית מלבד הטיפול התרופתי הזה. חלק מתוספי המזון או מולטי ויטמינים מכילים אף הם חומצה פולית, לכן חשוב מאד להתייעץ עם הצוות בנושא זה.
- ▼ **ויטמין B12** - ניתן בזריקה לשריר שבוע לפני תחילת הטיפול הראשון ואח"כ אחת ל-9 שבועות.
- ▼ **דקסמתזון** - כדורי סטרואידים הניתנים במינון של 8 מ"ג יום לפני הטיפול ב-Alimta ויום לאחר הטיפול (ביום הטיפול עצמו החולה יקבל את המנה דרך הוריד במכון האונקולוגי). חשוב מאד להקפיד ליטול את התרופות הנ"ל כחלק מהטיפול התרופתי, משום שהן מפחיתות את תופעות הלוואי הלא רצויות של הטיפול מבלי להפחית ביעילותו.

תופעות לוואי

השילוב של Alimta עם טיפול כימותרפי או אחר עשוי ליצור תופעות לוואי שונות. ביניהן:

ירידה זמנית בספירות הדם ועמידות נמוכה לזיהומים

תרופה זו עלולה לגרום לירידה במספר כדוריות הדם הלבנות הנלחמות בזיהומים, תופעה העלולה להגביר את הסיכון לזיהום. כמו כן, עלולים להופיע פצעים או דימומים במקרה שתיווצר ירידה בטסיות הדם (תאים הגורמים לקרישת דם), ואפשרות לאנמיה במקרה של ירידה בכדוריות הדם האדומות. הירידה בערכי הדם עשויה להתחיל כחמישה ימים לאחר מתן הטיפול, ולהגיע לרמה הנמוכה ביותר 14 - 10 יום לאחר הטיפול. לרוב, ספירות הדם עולות בהדרגה וחוזרות למצבן התקין לפני מועד המחזור הבא של הכימותרפיה. עם זאת, ספירות הדם נבדקות באופן שגרתי בכדי לעקוב אחר תפקוד מוח העצם. במידה וחום גופך עולה מעל 38 מעלות, או אם מתפתחים דלקות, שטפי דם או דימומים בלתי מוסברים, או תופעה חריגה כלשהו - יש לפנות מיד לרופא המטפל, למכון או לבית החולים.

תסמיני זיהום נוספים עשויים להיות: חולשה, כאבי גרון, שלשול תכיפות ודחיפות, צריבה או אי נוחות בהטלת שתן.

מספר תאי הדם הלבנים בד"כ עולים לפני הטיפול הבא ועל כן מבצעים ספירת דם לפני כל טיפול כימי. אם הערכים נמוכים, דוחים טיפול או ממליצים על זריקות תת עוריות להעלאת ספירת הדם (תקבלי הדרכה באם יהיה צורך).

מתן חיסונים:

הטיפול הכימותרפי מדכא את המערכת החיסונית במשך כ-6 חודשים עד שנה לאחר סיום הטיפול. מתן חיסונים עם נגיפים חיים אסור בתקופה זו (חצבת, אדמת, חזרת) אך חיסון נגד שפעת מותר. לגבי החיסון נגד אבעבועות רוח - אין אפשרות לתת אותו בזמן מתן כימותרפיה אבל אפשר לחסן את הילדים. חיסון נגד צהבת - מותר.

זריקות למניעת נויטרופניה:

Neulastim 6mg / Neupogen 300mcg, 480mcg / Granocyte 263mcg

תאריך	שעת הזרקה	תדירות מתן הזריקה

שימו לב: זריקות אלו עשויות לגרום לכאבים בעצמות (עד יומיים לאחר ההזרקה). ניתן לקחת 2 כדורי אקמול עד 4 פעמים ביום (על פי הצורך).

פציעה או דימום

Alimta עשויה להפחית את מספר טסיות הדם, המסייעות בקרישת הדם. יש לעקוב אחר דימומים או חבלות המופיעות בלא סיבה, כגון דימום מהאף או מהחניכיים, נקודות אדומות או פריחה על העור ולדווח לצוות המחלקה ו/או להגיע לחדר מיון במקרים של דימום.

אנמיה (ירידה במספר תאי הדם האדומים)

בזמן הטיפול ב-Alimta, ייתכן ותופיע אנמיה (ירידה בהמוגלובין - כדוריות דם אדומות). תופעה זו גורמת לתחושת עייפות ולקוצר נשימה. יש לדווח לרופא או לאחות במכון אם תסמינים אלו מופיעים.

תשישות ועייפות

חולשה ועייפות לרוב מופיעים מהיום השלישי אחרי הטיפול למשך 2-3 ימים. תופעות אלו לרוב חולפות עד 6-7 ימים מהטיפול. חשוב להקדיש זמן רב ככל האפשר למנוחה.

כאבים ופצעים בפה

ייתכן ויופיעו כאבים או פצעים קטנים בחלל הפה. שתיית נוזלים מרובה וצחצוח שיניים באופן קבוע במברשת רכה יסייעו בהפחתת הסבירות להופעת תסמינים אלו. דיווח לצוות המכון יאפשר מתן טיפול של שטיפות פה, משחות ותרופות למניעת זיהומים בפה. כמניעה, אנו ממליצים על שמן או דבש חרובים אחת ליום ו/או כפית דבש מרוכז (אם אינך סוכרתי).

שינויים בעור

תיתכן פריחה שלעיתים עלולה לגרום לגרד. יש לדווח לצוות המכון על התופעות העוריות על מנת לקבל המלצות להתערבות.

חוסר תיאבון

לרוב, ביום הטיפול יש עלייה בתאבון בגלל מתן סטרואידים לפני תחילת הטיפול, אבל יתכן ובהמשך יהיה חוסר תאבון.
במידה ותהייה פגיעה משמעותית בתיאבון עם ירידה במשקל (יותר מקילו בשבועיים) יש ליידע את הצוות על מנת לקבוע פגישה עם דיאטנית בבית החולים.

בחילות והקאות

תרופות לקחת בבית (למניעת בחילות והקאות)

האחות המדריכה תסמן עבורך את הטיפול התומך הרלוונטי לגביך!

ביום הטיפול ויום למחרת חובה לקחת:

Tab. Zofran 4mg / Tab. Zofran 8mg / Tab. Setron 1mg / Tab. Kytril 1mg

תדירות לקיחת התרופה:

בוקר / צהריים / ערב - ביום הטיפול הכימי

בוקר / צהריים / ערב - יום למחרת הטיפול הכימי

תרופות מסוג זה עשויות לגרום לעצירות וכאבי ראש. מומלץ על שתיה מרובה, לווסת עם תזונה מתאימה. לכאבי ראש ניתן לקחת אקמול ע"פ הצורך.

מהיום השלישי לאחר הטיפול - עפ"י הצורך:

Tab. Pramin 10mg/ 10mg Tab. Motilium

תדירות לקיחת התרופה: עפ"י הצורך עד 3 פעמים ביום.

שלשולים

שלשול פירושו: יציאות מרובות (מעל 3 פעמים ביום) עם תוכן צואתי רך עד נוזלי. שלשול עשוי להופיע כ-5 עד 7 ימים לאחר קבלת הטיפול הכימי והוא עשוי לגרום לחולשה, אובדן משקל והפרעות באיזון מלחים בגוף. לעיתים יתכנו כאבי בטן הנלווים לשלשול.

חובה לדווח לצוות כאשר יש שלשול יותר מ-4 פעמים ביום!

למניעת התייבשות - יש להקפיד על שתייה מרובה. רצוי לשתות לפחות 10 כוסות נוזלים ביום (ליטר וחצי). בשלשולים יש להמנע משתיית חלב, קפה ומיצי פירות ולהרבות במזונות מלוחים כמו: מרק צח, מקלות מלוחים, גבינה מלוחה ובעיקר להמנע ממזונות שיש בהם סיבים תזונתיים כמו: לחם וקרקרים מקמח מלא, אורז חום וכו'. יש להמנע ממאכלים המכילים שארית כמו: פירות וירקות (רצוי לאוכלם מבושלים ובכמות קטנה).

טיפול תרופתי בשלשול

עם התחלת השלשול לקחת:

Cap. Imodium 4mg x 1 (2 cap.)

או

Cap. Stop-it 4mg x 1 (2 cap.)

עד 4 פעמים ביום

אם השלשול עדיין נמשך, פנה בדחיפות לחדר מיון או למכון האונקולוגי לביצוע בדיקות דם, מתן נוזלים ו/או אנטיביוטיקה עפ"י הצורך ותרופות עוצרות עפ"י המלצות רופא.

תופעות לוואי פחות נפוצות

עצירות

עם תופעה זו ניתן להתמודד באמצעות הקפדה על תזונה עשירה בסיבים תזונתיים ושתייה מרובה.

מתרחשת בד"כ בימי הטיפול הראשונים, לרוב בעקבות מתן נוגדי בחילות והקאות. יש לווסת עם תזונה עשירה בסיבים תזונתיים, שתייה מרובה או תרופות טבעיות. במקרה הצורך להיוועץ ברופא לגבי תרופות למניעת הופעת טחורים/פיסורה.

תרופות נוגדות עצירות:

מנה אחת בערב

Tab. Laxical Forte 12mg X2 (24mg X1)

Tab. Laxadine 5mg X2

Tab. Laxative X2

Normalex (powder) 17mg* / Syr. Avilac 30 CC _____

תאריך	התרופה	מינון מומלץ	אופן לקיחת התרופה

*הערה: נורמלקס - יש לשים בכוסית 17 מ"ג של אבקה, למהול בכוס מים פושרים ולשתות לפני השינה. ההשפעה תוך יום/יומיים. חשוב להתמיד!

נשירת שיער

Alimta עשוי לגרום לדילול שיער (נדיר מאד ששיער נושר בעת הטיפול ב-Alimta).

השפעה זמנית על הכבד

Alimta עלולה לגרום לשינויים בתפקוד הכבד הצפויים להיעלם עם סיום הטיפולים. תופעה זו אינה מסוכנת אך יתבצעו בדיקות דם תקופתיות.

סיכון גבוה להופעת קרישי דם

מחלת סרטן עלולה להגביר את הסיכון להיווצרות טרומבוזיס (קרישי דם) כאשר כימותרפיה עלולה להגביר את הסיכון הרבה יותר. קריש דם יכול לגרום לתסמינים כגון כאבים, אדמומיות, נפיחות ברגליים, קוצר נשימה וכאבי חזה. קרישי דם עלולים לסכן את החולה לכן חשוב מאד לדווח לצוות המטפל מיידית עם הופעת תסמינים אלו. רוב קרישי הדם ניתנים לטיפול באמצעות טיפול תרופתי לדילול הדם, יש להתייעץ עם הרופא בנושא זה.

תרופות אחרות

תרופות מסוימות עלולות לגרום לבעיות אם נוטלים אותן בזמן כימותרפיה (כולל תרופות ללא מרשם או על בסיס צמחים). על כן, יש חשיבות לדווח לרופא המטפל על כל התרופות שהינך לוקח באופן קבוע, כולל תרופות ללא מרשם או תרופות השייכות לרפואה משלימה, על בסיס צמחים או טיפולים אחרים.

תגובות בין תרופתיות

- ▼ תרופות נוגדי דלקת לא סטרואידליות מפחיתות את פינוי התרופה ומגבירות סיכון לתופעות לוואי. לפני מתן התרופה ולפחות יומיים אחרי.
- ▼ תרופות העשויות לגרום לפגיעה בתפקוד כלייתי, תרופות כימותרפיות כמו: ציספלטיין / ציטוקסן / קרבופלטיין, תרופות משתנות כמו: פוסיד ועוד.
- ▼ חיסונים מוירוס/חיידיק מוחלש מחשש להדבקה.
- ▼ פניצילין העלול לעכב את פינוי התרופה ומגביר סיכון לתופעות לוואי.

פוריות

יתכן שנטילת Alimta משפיעה על פוריות גברים ונשים. חשוב מאד לשוחח בנושא זה עם הרופא המטפל לפני תחילת הטיפול.

מניעת הריון

מומלץ לא לנסות להיכנס להריון בזמן הטיפול ב-Alimta, מאחר ועלול להיגרם נזק לעובר המתפתח. על כן, חשוב מאד להקפיד על שימוש באמצעי מניעה בזמן הטיפול ב-Alimta וכן מספר חודשים לאחר סיום הטיפול.

דברים שמומלץ להמנע מהם בתקופת הטיפולים:

- ▼ צבע לשיער המכיל אמוניה ו/או חמצן.
- ▼ רחצה בבריכות המכילות כלור ו/או גופרית.
- ▼ שימוש בחומרים כימיים בניקיון הבית.
- ▼ חשיפה לשמש יוקדת. מומלץ להשתמש במקדמי הגנה חזקים באיזורים חשופים לשמש ולחבוש כובע, למניעת היפרפיגמנטציה בעור.
- ▼ קרבה לחולים ו/או תינוקות שחוסנו בוירוס חי מוחלש בטווח של כשלושה שבועות מהחיסון.
- ▼ כל פעולה כירורגית, לרבות טיפולי שיניים ובמיוחד עקירות.
- ▼ בגברים, לברר שימור זרע לפני תחילת הטיפול.

סיכום פרוטוקול טיפול כתרופה בודדת/משולבת

התרופה	דרך מתן	תדירות מתן	משך מתן	הערות
Alimta	IV	כל 3 שבועות	10 דקות	

התרופה לטיפול תומך	דרך מתן	תדירות מתן	משך מתן	הערות
Tab. folic mcg 400 acid	PO	שבוע לפני מתן טיפול כימי	21 יום	פעם ביום
Amp. Vitamin B12 mcg 1000	IM	שבוע לפני הכימותרפיה	כל 9 שבועות	עד לסיום מחזור אחרון של כימותרפיה
Tab. Dexamethasone 2mg	PO	כדור ליום, יום לפני טיפול ויום לאחר הטיפול		
Tab. Setron 1mg	PO	ביום הטיפול בערב ולמחרת הטיפול בוקר + ערב	(20:00) (20:00) + (08:00)	3 כדורים בסה"כ
Tab. Pramin 10mg	PO	עד 3 כדורים ביום	מהיום ה- 3 אחרי הטיפול	עפ"י הצורך

מעקב

ניטור תפקוד כלייתי.
ניטור תפקודי כבד.

**הצוות האונקולוגי עומד לרשותך
לייעוצים טלפונים במקרים דחופים
גם מחוץ לשעות הפעילות**

**מנהלת המכון האונקולוגי:
ד"ר מריק יעל**

**אחות אחראית:
חנוכה זיוה נייד: 052-3433188**

**לדוברי רוסית:
אחות אונקולוגית רייזמן אידה נייד: 057-7516272**

**עובדת סוציאלית:
צדוק מעיין נייד: 052-5287246**

**יחידה אונקולוגית לניאדו:
טל: 09-8604716, פקס: 09-8609252
שעות פעילות בימים א', ב', ג', ה'. בשעות: 8:00-16:00**

בברכת החלמה מהירה !

© כל הזכויות שמורות לבית חולים לניאדו
נכתב על ידי גב' זיוה חנוכה, אחות אחראית במכון האונקולוגי, בי"ח לניאדו

oncolog@laniado.org.il | 09-860-47-16 | 09-860-92-58
רחוב דברי חיים 16 קרית צאנז, נתניה | 09-860-46-66 | www.laniado.org.il